

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 03-10-2021 r.

Marcin Wiącek

VII.510.92.2021.MW/PKR

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócili się członkowie Stałego Prezydium Forum Współpracy Sędziów z prośbą o podjęcie działań w sprawie decyzji Ministra Sprawiedliwości o zarządzeniu przerwy w czynnościach służbowych sędziego Sądu Okręgowego (SO) w Częstochowie Adama Synakiewicza.

Z doniesień medialnych¹ oraz pisma przekazanego przez Forum Współpracy Sędziów wynika, że sędzia Adam Synakiewicz postanowił zbadać zgodność z prawem powołania sędziego, który wyrokował w pierwszej instancji i został powołany na ten urząd z udziałem nowej Krajowej Rady Sądownictwa. Odwołał się przy tym w swoim orzeczeniu do wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Po tej decyzji Minister Sprawiedliwości poinformował, że zarządził przerwę w czynnościach służbowych sędziego A. Synakiewicza, do czasu podjęcia uchwały w Jego sprawie przez sąd dyscyplinarny, jednak na okres nie dłuższy niż miesiąc, na podstawie art. 130 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072; dalej jako: p.u.s.p.). Z publikacji dostępnych w mediach² wynika także, że stosując

¹ *Forum Współpracy Sędziów domaga się przywrócenia sędziego Synakiewicza do czynności służbowych*, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/sedzia-pytal-o-status-kolegi-minister-go-zawiesil,510524.html>, dostęp: 17.09.2021 r.

² *Ziobro na wojnie z UE. Zawiesił kolejnego sędziego za wykonanie orzeczeń TSUE i ETPCz*, <https://oko.press/ziobro-idzie-na-wojne-z-ue-zawiesil-kolejnego-sedziego/>, dostęp: 17.09.2021 r.

wymieniony wyżej przepis ustawy Minister Sprawiedliwości zarządził przerwę w czynnościach służbowych sędzi Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia Marty Piłśnik, która w swoim orzeczeniu zastosowała wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE i na tej podstawie uchyliła areszt dla oskarżonego o korupcję prokuratora.

Przepis art. 130 § 1 p.u.s.p. stanowi, że jeżeli sędziego zatrzymano z powodu schwywania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa umyślnego albo jeżeli ze względu na rodzaj czynu dokonanego przez sędziego powaga sądu lub istotne interesy służby wymagają natychmiastowego odsunięcia go od wykonywania obowiązków służbowych, prezes sądu albo Minister Sprawiedliwości mogą zarządzić natychmiastową przerwę w czynnościach służbowych sędziego aż do czasu wydania uchwały przez sąd dyscyplinarny, nie dłużej niż na miesiąc.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie przypomnieć, że Trybunał Konstytucyjny (TK) w wyroku z dnia 15 stycznia 2009 r., o sygn. akt K 45/07, wydanym w pełnym składzie, stwierdził, że art. 130 p.u.s.p. w zakresie, w jakim pozwala Ministrowi Sprawiedliwości na zarządzenie natychmiastowej przerwy w czynnościach służbowych sędziego, jest zgodny z art. 10 ust. 1, art. 173 i art. 180 ust. 2 Konstytucji RP. Należy jednak zauważyć, że **w wyroku tym TK jednocześnie podkreślił, że sama procedura zarządzenia natychmiastowej przerwy w czynnościach sędziego jest wyłącznie procedurą awaryjną, a zarządzenie w tej sprawie może być wydane wyłącznie po spełnieniu dwóch merytorycznych przesłanek.**

Pierwsza z nich została skorelowana z sytuacją zatrzymania sędziego z powodu schwywania go na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa umyślnego. W tym wypadku przepis art. 181 Konstytucji RP umożliwia zatrzymanie lub aresztowanie sędziego nawet bez zgody sądu. Szybka decyzja prezesa sądu lub Ministra Sprawiedliwości w takiej sytuacji jest decyzją następczą, która tymczasowo porządkuje sytuację, co ma olbrzymie znaczenie m.in. dla prowadzonych przez tego sędziego konkretnych postępowań.

Druga przesłanka dotyczy wykazania, że ze względu na rodzaj czynu dokonanego przez sędziego powaga sądu lub istotne interesy służby wymagały natychmiastowego odsunięcia go od wykonywania obowiązków służbowych. Jak wynika z powołanego powyżej wyroku TK, **nacisk kładziony jest zatem na przesłanki pozamerytoryczne, niezwiązane z konkretnymi postępowaniami, jakie dany sędzia prowadzi, jednakże**

o takim kalibrze jakościowym, który przekreślałby realne prawo stron do sądu. Przesłanki te są także badane przez sąd dyscyplinarny, który może odmówić im racji i uchylić zarządzenie o przerwie w wykonywaniu czynności służbowych (pkt H. 3.3).

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie podkreślić, że z punktu widzenia możliwości zastosowania art. 130 p.u.s.p. przez Ministra Sprawiedliwości treść orzeczenia sądowego oraz jego trafność – która może być weryfikowana jedynie w stosownych procedurach sądowych – są okolicznościami prawnie irrelevantnymi. Okoliczności te nie mogą być w żadnym przypadku – jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny – podstawą, czy też powodem, zastosowania art. 130 p.u.s.p. przez Ministra Sprawiedliwości. W sprawach sędziego Adama Synakiewicza i sędzi Marty Pilśnik powyższe przesłanki, zawarte w art. 130 p.u.s.p., nie zostały – w świetle wyroku TK o sygn. akt K 45/07 – spełnione, a zatem zarządzenie natychmiastowej przerwy w czynnościach służbowych tych sędziów, dokonane przez Ministra Sprawiedliwości, zostało wydane z naruszeniem tego przepisu.

Należy mieć na uwadze, że również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, m. in. w wyroku TSUE z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C – 791/19, wskazano, że treść orzeczenia sądowego nie może być kwalifikowana jako przewinienie dyscyplinarne. W konsekwencji nie może być także kwalifikowana jako przyczyna uruchamiania względem sędziego innego rodzaju, niż dyscyplinarne, postępowań o charakterze administracyjnym oddziałujących na wykonywanie przez sędziego czynności orzeczniczych. To powoduje, że przepis art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p., rozumiany jako odnoszący się do działań sędziego związanych z wykonywaniem czynności orzeczniczych, a stanowiący podstawę zarządzenia przerwy na podstawie art. 130 § 1 p.u.s.p., musi być uznany za sprzeczny z europejskim porządkiem prawnym.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przedstawienie wyjaśnień w tej sprawie. Działając na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o RPO proszę uprzejmie Pana Ministra o przedstawienie wyjaśnień w niniejszej sprawie w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Łączę wyrazy szacunku
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/